

використання спеціальних пізнань у відповідній галузі права, без знання специфіки конкретного виду правовідносин. Необхідно орієнтуватися в чинному законодавстві, а також володіти спеціальною лексикою і знати про особливості використання іноземної юридичної термінології в конкретному контексті. Юридичний переклад завжди пов'язаний з певними труднощами – зокрема, неможливо перевести нормативний акт, договір чи інші документи, не розбираючись в тонкощах використання англійської юридичної термінології.

І тут фахівці стикаються з особливим стилем, який характеризується довгими багатоскладовими реченнями, громіздкими зворотами, специфічними формулюваннями і конструкціями, на основі яких побудована велика кількість документів.

Особливостями цього стилю є:

1. Вживання юридичних термінів, які співпадають зі словами існуючої мови: possession (володіння), item (річ, предмет).

2. Вживання неозначених виразів (public interest – інтереси громадськості);

3. Вживання архаїзмів, формальної лексики, яка вважається застарілою і дуже рідко вживається в повсякденному спілкуванні:

hereinafter – далі за текстом, в подальшому;

aforesaid – раніше згаданий.

4. Вживання складних заплутаних синтаксичних конструкцій і складнопідрядних речень, що містять велику кількість зворотів, доповнюють або характеризують первісне ствердження:

For the authority of these maxims rests entirely upon general reception and usage; and the only method of proving, that this or that maxim is a rule of the common law, is by showing that it hath been always the custom to observe it.

5. Часте вживання таких модальних дієслів, як shall, will:

He shall be removed from the office as a justice of the peace in accordance with section 6 of this Act.

6. Велика кількість пасивних конструкцій:

It may be true that such parts of the common law are based upon, or (are) consistent with, ideas and values.

7. Використання слів і виразів, які не несуть ніякого змістовного навантаження в звичайному, повсякденному розумінні. Але в юридичній термінології вони мають конкретне значення, наприклад:

nemo dat (nemo dat quod non habet) – не може дати те, чого не має (принцип, згідно з яким ніхто не може передати або продати те, права власності на що він не має в своєму розпорядженні);

replevin – позов про повернення володіння рухомістю, виндикаційний позов.

8. Використання слів і виразів, які крім звичайного, повсякденного сенсу, мають ще й особливе юридичне значення, зокрема:

nuisance (tort of nuisance) – делікт, заснований на порушеному праві особи спокійно володіти власністю;

consideration (valuable consideration) – зустрічне задоволення; один з необхідних елементів договору для того, щоб той міг бути примусово здійснено в судовому порядку.

Отже, не можна не погодитися зі ствердженням, що спеціалізовані переклади, особливо пов'язані з юридичною тематикою, є найважчими. Багато хто помилково вважають, що для успішного перекладу достатньо досконало знати термінологію тієї чи іншої тематики. Але насправді виявляється, що цього замало.

Таким чином, до праці перекладача слід ставитися з повагою, розумінням і терпінням, адже для того, щоб перекласти найпростіший текст, від перекладача потрібні певні зусилля, розумове напруження, іноді навіть натхнення, що само по собі заслуговує на похвалу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов / І. В. Корунець. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 459 с.

2. Семантические и прагматические аспекты английского предложения / Под ред. Л. М. Ковалевой. – Иркутск : Новое слово, 1992. – 272 с.

3. www.wikipedia.org/wiki/Юридический_перевод

УДК 378.6.091.279.7:37

Щебликіна Т. А.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ АПРОБАЦІЇ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

У статті представлено розроблену й теоретично обґрунтовану в процесі проведення дослідження систему моніторингу навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних дисциплін, що включає такі структурні компоненти: мету, завдання, зміст, принципи та технологію реалізації, умови ефективного проведення моніторингової діяльності. Аналіз результатів апробації цієї системи моніторингу дав змогу зробити висновок про її ефективність.

Ключові слова: система моніторингу, навчальні досягнення, майбутні вчителі, гуманітарні дисципліни, апробація.

Щеблыкіна Т. А. Анализ результатов апробации системы мониторинга учебных достижений будущих учителей гуманитарных дисциплин. В статье представлена разработанная и теоретически обоснованная в процессе проведения исследования система мониторинга учебных достижений будущих учителей гуманитарных дисциплин, включающая такие структурные компоненты: цели, задачи, содержание, принципы и технологию реализации, условия эффективного проведения мониторинговой деятельности. Анализ результатов апробации данной системы мониторинга позволил сделать вывод о ее эффективности.

Ключевые слова: система мониторинга, учебные достижения, будущие учителя, гуманитарные дисциплины, апробация.

Shcheblykina T. A. Analysis of approval results of the monitoring system of humanities future teachers' educational achievements. The article proves that to ensure the quality of the educational process in the higher pedagogical educational institution it is important to provide an effective monitoring of students' educational achievements. The monitoring system of humanities future teachers' educational achievements was developed and theoretically proved in the process of research. The given system includes the following structural components: the goal, objectives, content, principles and implementation technology, conditions for effective conduct of monitoring activities. To approve the effectiveness of such system there were used the following criteria: motivational and axiological one, cognitive and competent one, personality-creative one and reflexive-objective one. Analysis of approval results of the monitoring system of students' educational achievements allowed to draw conclusion on its effectiveness.

Key words: monitoring system, educational achievement, future teachers, humanities, approval.

Сучасний етап історії України характеризується суттєвими змінами в усіх сферах життєдіяльності, що пов'язано з подальшим розвитком інформаційного суспільства та інтеграцією вітчизняної економіки, науки, освіти, культури у світове співтовариство. Це зумовлює значне підвищення запитів споживачів до якості освіти, а також різке зростання вимог до підготовки майбутніх фахівців, які мають бути конкурентоспроможними на сучасному ринку праці. У такій ситуації існує актуальна необхідність у покращенні професійної підготовки майбутніх учителів, які відіграють провідну роль у навчанні й вихованні підростаючого покоління.

Для забезпечення високої якості освітнього процесу у вищому педагогічному навчальному закладі важливо передбачити проведення ефективних моніторингових процедур, що дозволять отримати своєчасну об'єктивну інформацію про поточні й кінцеві результати цього процесу. У контексті цього слід відзначити, що в сучасних умовах система освітнього моніторингу, яка застосовується у вищій школі, вимагає значних змін. Це пов'язано насамперед з необхідністю відмови від наслідків адміністративно-командного контролю за якістю вищої освіти та здійснення поступового переходу до європейської моделі управління нею. У свою чергу, це передбачає, що вимоги до результатів навчання у виші висуваються безпосередніми її споживачами й роботодавцями.

Слід зауважити, що процес здійснення освітнього моніторингу у вищому педагогічному навчальному закладі охоплює різні напрями. Одним із найважливіших з них є моніторинг навчальних досягнень майбутніх учителів, що пов'язано з необхідністю отримання об'єктивної інформації про поточні й кінцеві результати їхньої освітньої діяльності.

Як свідчить аналіз наукової літератури, проблема освітнього моніторингу у вищій школі знаходиться в центрі уваги багатьох науковців, що засвідчує опублікування різними авторами значної кількості монографій, статей та іншого виду публікацій. Так, у наукових дослідженнях знайшли відбиття такі аспекти порушеної проблеми:

- науково-методологічні засади організації освітнього моніторингу (Ю. Бабанський, С. Гончаренко, В. Кушнір та ін.);
- основні підходи до трактування поняття моніторингу в системі освіти та його призначення (В. Безпалько, А. Белкін, О. Ляшенко, О. Майоров, В. Приходько, С. Шишов та ін.);
- визначення сутності моніторингу навчальних досягнень суб'єктів освітнього процесу (М. Дубова, С. Корчинська, В. Мусіна, О. Пліско, І. Підласий, З. Рябова та ін.);
- сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів і реалізація діагностики результатів цієї підготовки (А. Богущ, В. Гриньова, В. Євдокимов, І. Прокопенко, О. Савченко, В. Сластьонін та ін.).

Науковці зробили вагомий внесок у дослідження різних аспектів проблеми освітнього моніторингу студентів вищих навчальних закладів, у тому числі майбутніх учителів. Однак відсутність визначеності з деяких питань, розмаїття існуючих точок зору на шляхи вирішення окресленої проблеми вимагають продовження наукового пошуку в окресленому напрямі.

Зокрема, існує потреба в розробці ефективної системи моніторингу навчальних досягнень майбутніх учителів. При цьому слід зазначити, що особливі труднощі у дослідників виникають під час діагностування результатів навчальної діяльності студентів гуманітарного профілю. Це пояснюється специфікою змісту гуманітарних дисциплін, вивчення яких передбачає не тільки засвоєння певних об'єктивних даних майбутніми педагогами, але й самостійне формування ними власних суб'єктивних суджень стосовно дослідженого гуманітарного об'єкту. З урахуванням вищевикладеного в процесі проведення дослідження було розроблено та

теоретичне обґрунтовано систему моніторингу навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних дисциплін, що зумовило необхідність експериментальної перевірки ефективності цієї системи.

Метою статті є аналіз результатів апробації розробленої системи моніторингу навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних дисциплін.

Уточнимо, що в контексті дослідження моніторинг навчальних досягнень майбутніх учителів розуміється як педагогічно доцільна система дій зі збору, опрацювання, аналізу й інтерпретування інформації про сформованість у студентів професійно необхідних знань, умінь, інших компетентностей, особистісних якостей і ціннісних ставлень, досвіду творчої діяльності, що дозволяє об'єктивно оцінювати процес отримання досягнень і його результат, здійснювати прогноз і корекцію цих досягнень.

Зазначимо, що в процесі проведення дослідження було розроблено та теоретично обґрунтовано систему моніторингу навчальних досягнень студентів педагогічних ВНЗ, що включає такі структурні компоненти: мету, завдання, зміст, принципи та технологію реалізації, умови ефективного проведення моніторингової діяльності.

Так, основною метою реалізації цієї системи було отримання своєчасної об'єктивної інформації про стан навчальних досягнень майбутніх учителів відповідно до чинних стандартів вищої освіти. Згідно зі сформульованою метою, реалізовувались такі основні завдання реалізації цієї системи:

- 1) виявити характер мотивів студентів щодо поліпшення власних навчальних досягнень;
- 2) визначити стан сформованості професійно необхідних знань, умінь, інших компетентностей, набутих майбутніми вчителями у процесі навчання за певною освітньо-професійною програмою;
- 3) продіагностувати стан сформованості в них професійно необхідних особистісних якостей;
- 4) виявити характер розвиненості ціннісних ставлень студентів;
- 5) проаналізувати накопичений ними досвід творчої діяльності.

При цьому зазначений моніторинг здійснювався на основі дотримання таких принципів: системності й систематичності; оперативності; науковості; діагностично-прогностичної спрямованості; гласності; об'єктивності; диференційованості перевірки (урахування специфіки програмного матеріалу кожного навчального предмета та індивідуальних особливостей кожної особистості); різноманітності форм і методів реалізації моніторингу навчальних досягнень студентів; єдності вимог з боку всіх викладачів.

Під час проведення експериментальної роботи моніторинг навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей здійснювався у формі технологічного процесу за такими етапами:

- 1) підготовчо-організаційний (здійснення спеціальної підготовки викладачів і студентів експериментальної групи до проведення моніторингу їхніх навчальних досягнень, уточнено критерії й показники для діагностування навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних дисциплін);
- 2) аналітично-проектувальний (розробка плану майбутньої моніторингової діяльності, визначення відповідних форм контролю й методів діагностики цих досягнень);
- 3) діагностично-практичний (безпосереднє діагностування навчальних досягнень гуманітарного профілю студентів);

коригувально-прогностичний (аналіз інформації про навчальні досягнення студентів та її зіставлення з нормативною моделлю, формулювання висновків про подальші дії викладачів, студентів та інших суб'єктів моніторингового процесу, внесення відповідних змін у педагогічну взаємодію, перевірка адекватності самооцінювання студентами стану навчальних досягнень, прогнозування подальшого розвитку об'єкта моніторингового дослідження).

Для перевірки ефективності розробленої системи моніторингу застосовувались такі критерії й показники для діагностування навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних дисциплін:

- 1) мотиваційно-ціннісний (розвиненість у студентів мотивів щодо поліпшення своїх навчальних досягнень; характер прояву майбутніми вчителями професійно необхідних ціннісних ставлень);
- 2) когнітивно-компетентнісний (сформованість у майбутніх учителів визначених у Державному стандарті знань, умінь, інших компетентностей);
- 3) особистісно-творчий (характер сформованості у студентів професійно необхідних особистісних якостей, здатність до здійснення творчої діяльності);
- 4) рефлексивно-цільовий (адекватність самооцінки студентами власних навчальних досягнень, спроможність майбутніх учителів до формулювання послідовних цілей щодо підвищення цих досягнень).

У процесі проведення експерименту було створено експериментальну (859 осіб) і контрольну (856 осіб) студентів. В експериментальній групі впроваджувалась розроблена система моніторингу навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних дисциплін. У контрольній системі реалізовувалась традиційна для вищого педагогічного навчального закладу модель освітнього моніторингу.

Так, відповідно до першого показника мотиваційно-ціннісного критерію, визначався стан розвиненості у студентів мотивів щодо поліпшення своїх навчальних досягнень. З цією метою використовувались такі форми та методи діагностування: спостереження, анкетування, бесіди, а також такі діагностичні методики: «Самооцінювання професійно-педагогічної мотивації», «Діагностика навчальної мотивації студентів», «Діагностика мотивації навчання студентів педагогічного вишу» (С. Пакуліна), «Діагностика мотиваційних орієнтацій у міжособистісних комунікаціях» (І. Ладанов, В. Уразасва), «Діагностика мотиваційно-педагогічних переваг» (П. Торранс) [6; 11].

Як свідчать результати діагностування, протягом проведення експерименту в експериментальній групі кількість студентів зі стійкими мотивами щодо поліпшення своїх навчальних досягнень збільшилась на 19,3 %,

а в контрольній групі – тільки на 5,4 %. У свою чергу, кількість студентів, в яких такі мотиви майже не проявлялись, в експериментальній групі зменшилась на 36,2 %, а в контрольній – тільки на 6,3 %. Як бачимо, більш інтенсивна позитивна динаміка у стані зазначених мотивів спостерігалась у студентів експериментальної групи порівняно з контрольною.

Відповідно до другого обраного показника, на констатувальному й контрольному етапах експерименту визначався також характер прояву майбутніми вчителями професійно необхідних емоційно-ціннісних ставлень. Для цього застосовувались такі методи: спостереження, бесіди, експертне оцінювання, аналіз продуктів навчальної діяльності студентів (есе, твори, реферати, доповіді, самостійні й контрольні роботи тощо), а також такі методики: методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокича, «Смисложиттєві орієнтації» Д. Леонтєва, «Діагностика ступеня задоволення основних потреб особистості методика» Д. Райгородського, «Хто я?» (М. Кун, Т. Макпартленд, модифікація Т. Румянцевой) [4; 8; 9; 10].

Зіставлення даних констатувального й контрольного етапів експерименту дозволило зробити висновок про те, що в експериментальній групі кількість студентів з позитивними усвідомленими професійно необхідними ціннісними ставленнями збільшилась на 18,9 %, а в контрольній групі – тільки на 5,9 %. У свою чергу, кількість студентів, які демонстрували відповідні негативні ціннісні ставлення, в експериментальній групі зменшилась на 35,2 %, а в контрольній – тільки на 6,1 %. Отже, в експериментальній групі за цим показником відбувались більш вагомні зміни, ніж у контрольній групі.

Відповідно до когнітивно-компетентнісного критерію, у майбутніх учителів гуманітарних дисциплін визначався стан сформованості вказаних у Державному стандарті знань, умінь, інших компетентностей. З цією метою використовувались такі методи та форми: усне опитування, аналіз продуктів навчальної діяльності (твори, диктанти, есе, самостійні й контрольні роботи, відповіді на питання, реферати, створені діаграми, схеми й таблиці, тестування, колоквиуми, заліки й іспити, курсові роботи, дипломні проекти тощо), експертне оцінювання діяльності під час проходження педагогічної практики, а також методика оцінювання якості підготовки випускника за допомогою індексів (М. Мурашко і С. Назарко) [7]. Оцінювання вищевказаних результатів навчальної діяльності майбутніх учителів гуманітарного профілю відбувалось за традиційною вітчизняною (5-бальною) й європейською (ECTS) шкалами.

Як засвідчують результати діагностики, протягом експерименту відбулись такі зміни: в експериментальній групі кількість студентів з високим рівнем професійно необхідних знань збільшилась на 15,3 %, а в контрольній групі – тільки на 4,8 %. У свою чергу, кількість студентів з низьким рівнем цих знань в експериментальній групі зменшилась на 28,5 %, а в контрольній – тільки на 5,3 %. Слід також зауважити, що в експериментальній групі кількість студентів з високим рівнем сформованості визначених у Державному стандарті вмінь та інших компетентностей збільшилась на 14,3 %, у контрольній групі – на 3,7 %. Крім того, треба відзначити, що кількість студентів із низьким рівнем цих умінь та компетентностей в експериментальній групі зменшилась на 23,5 %, а в контрольній – тільки на 3,9 %.

Зазначимо, що, відповідно до першого показника особистісно-творчого критерію, визначалась динаміка у стані сформованості у студентів професійно необхідних особистісних якостей. З цією метою застосовувались такі форми й методи діагностування: спостереження, бесіди, експертне оцінювання, анкетування, аналіз і самоаналіз особистісних і професійних якостей педагога, а також такі методики: «Діагностика особистісних якостей учителя» (В. Зверева), «Побудова рельєфу професійної компетентності педагога» (О. Мезенцева), «Діагностика професійної підготовки та особистісних якостей вчителя» (Ю. Каверін) [1; 3; 5].

За результатами діагностування на констатувальному й контрольному етапах експерименту було виявлено, що впродовж його проведення відбулись такі зміни: в експериментальній групі кількість студентів з високим рівнем професійно необхідних якостей збільшилась на 14,9 %, а в контрольній групі – тільки на 3,1 %, у той час як кількість студентів з низьким рівнем сформованості цих якостей в експериментальній групі зменшилась на 26,4 %, а в контрольній – тільки на 2,9 %.

Варто зауважити, що в процесі проведення експерименту визначалась також здатність студентів гуманітарного профілю до здійснення творчої діяльності. З цією метою застосовувались такі методи діагностування: спостереження, експертне оцінювання й самооцінювання, а також такі методики: «Діагностика вербальної й невербальної креативності» (Дж. Гілфорд, П. Торенс в модифікації О. Тунік), «Діагностика особистісної креативності» (О. Тунік) [2; 12].

За результатами діагностування протягом проведення експерименту було виявлено таку динаміку: в експериментальній групі кількість студентів, які практично завжди проявляли здатність до здійснення діяльності творчого характеру, збільшилась на 11,2 %, а в контрольній групі – тільки на 2,3 %. І, навпаки, кількість студентів, які дуже рідко демонстрували таку здатність, в експериментальній групі зменшилась на 17,5 %, а в контрольній – тільки на 2,5 %.

Відповідно до рефлексивно-цільового критерію, під час визначення ефективності розробленої системи моніторингу навчальних досягнень майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей виявлялась також різниця між даними про адекватність самооцінки студентами цих досягнень на констатувальному й контрольному етапах експерименту. Як визначено, в експериментальній групі кількість студентів з адекватною самооцінкою навчальних досягнень на контрольному етапі експерименту порівняно з його контрольним етапом збільшилась на 19,6 %, а в контрольній групі – тільки на 3,1 %.

Зазначимо, що на констатувальному й контрольному етапах експерименту діагностувалась також спроможність майбутніх учителів до формулювання послідовних цілей щодо підвищення цих досягнень. З цією метою застосовувались такі діагностичні методи: спостереження, експертне оцінювання, бесіди.

Як з'ясовано, в експериментальній групі кількість студентів, які демонстрували спроможність до формулювання послідовних цілей щодо підвищення своїх навчальних досягнень, збільшилась на 12,7 %, а в контрольній групі – тільки на 2,5 %. І, навпаки, кількість студентів, які рідко проявляли таку спроможність, в експериментальній групі зменшилась на 18,4 %, а в контрольній – тільки на 3,2 %.

Отже, можна підсумувати, що в процесі проведення педагогічного експерименту здійснювалась апробація розробленої системи моніторингу навчальних досягнень студентів гуманітарних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів. Аналіз отриманих даних дозволяє зробити висновок про її ефективність, адже за всіма обраними критеріями у студентів експериментальної групи спостерігалась більш інтенсивна позитивна динаміка у стані навчальних досягнень, ніж у студентів контрольної групи. У подальшому передбачається розробити методичні рекомендації для викладачів гуманітарних факультетів педагогічних вишів з метою підвищення ефективності моніторингу навчальних досягнень студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зверева В. И. Диагностика личных качеств учителя / В. И. Зверева // Завуч. – 1998. – № 3. – С. 20.
2. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2009. – 448 с.
3. Каверин Ю. А. Диагностика профессиональной подготовки и личностных качеств учителя / Ю. А. Каверин // Управление школой. – 2010. – № 4. – С. 24–26.
4. Леонтьев Д. А. Тест смысложизненных ориентаций / Д. А. Леонтьев. – М. : Смысл, 2002. – [2-е изд.]. – 18 с.
5. Мезенцева О. И. Организационно-педагогические условия развития профессиональной компетентности современного педагога : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / О. И. Мезенцева. – Новосибирск, 2014. – 214 с.
6. Методика для диагностики учебной мотивации студентов (А. А. Реан и В. А. Якунин, модификация Н. Ц. Бадмаевой) // Бадмаева Н. Ц. Влияние мотивационного фактора на развитие умственных способностей : [монограф.]. – Улан-Удэ : Издательство ВСГТУ, 2004. – С. 151–154.
7. Мурашко М. І. Формування моделі оцінювання якості вищої освіти і можливість її реалізації в системі підготовки фахівців / М. І. Мурашко, С. О. Назарко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету : зб. наук. праць. Серія : Економічні науки. – Чернігів : Чернігівський державний технологічний університет, 2010. – Вип. № 43. – С. 108–112.
8. Практическая психодиагностика. Методики и тесты : учеб. пособ. / Ред.-состав. Райгородский Д. Я. – Самара : Издательский Дом «БАХРАХ-М», 2001. – 672 с.
9. Психологические тесты / Под ред. А. А. Карелина. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. – С. 25 – 29.
10. Тест Куна. Тест «Кто Я?» (М. Кун, Т. Макпартленд; модификация Т. В. Румянцевой) // Румянцева Т. В. Психологическое консультирование : диагностика отношений в паре. – СПб. : Речь, 2006. – С. 82–103.
11. Фетискин Н. П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н. П. Фетискин, В. В. Козлов, Г. М. Мануйлов. – М. : Изд-во Института психотерапии, 2002 – 490 с.
12. Фетискин Н. П. Психодиагностика детской одаренности / Н. П. Фетискин. – М.; Кострома, 2001.

УДК 372.862

Немлій Л. С.

Національний авіаційний університет

СТРУКТУРНО-КОМПЛЕКСНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИСПЕТЧЕРА-ІНСТРУКТОРА УПРАВЛІННЯ ПОВІТРЯНИМ РУХОМ

У статті розглянуто зміст структурно-комплексної моделі формування педагогічної компетентності диспетчера-інструктора управління повітряним рухом (УПР) і зроблено аналіз структурних компонентів, завдяки яким забезпечується ефективність реалізації цієї моделі. Структурно-комплексна модель містить завдання дослідження, відображає педагогічні умови формування педагогічної компетентності майбутніх диспетчерів-інструкторів УПР, компоненти педагогічної компетентності та кінцевий результат процесу – сформованість педагогічної компетентності майбутнього диспетчера-інструктора УПР.

Ключові слова: структурно-комплексна модель формування педагогічної компетентності, диспетчер-інструктор УПР, педагогічна компетентність, професійна підготовка.

Немлій Л. С. Структурно-комплексная модель формирования педагогической компетентности будущих диспетчеров-инструкторов управления воздушным движением. В статье рассматривается содержание структурно-комплексной модели формирования педагогической компетентности будущего диспетчера-инструктора УВД. Структурно-комплексная модель содержит задание исследования, способы их реализации, отражает педагогические условия формирования педагогической компетентности будущих диспетчеров-инструкторов УВД; компоненты педагогической компетентности и конечный результат процесса – формирование педагогической компетентности будущих диспетчеров-инструкторов УВД.